

شک‌گرایی و سوسیالیسم از روسوتا فوکو

روسو، کانت، هردر، فیخته، شلاپرماخر، هگل
اشپنگلر، هایدگر، راسل، ویتگنشتاین، پوپر
لیوتار
شوپنهاور، کی‌یر گگور، مارکس، نیچه، فروید
لنین، کوئن، هور کهایمر، مارکوزه، رورتی
فوکو، دریدا

تبیین پست‌مدرنیسم

استیون آر. سی. هیکس
ترجمه حسن پورسفیر

سرشناسه: هیکس، استیون رونالد کریگ، ۱۹۶۰ - م.

Hicks, Stephen Ronald Craig

عنوان و نام پدیدآور: تبیین پست مدرنیسم: شک‌گرایی و سوسیالیسم از روسو تا فوکو / استیون آر. سی. هیکس؛ ترجمه حسن پورسفیر.

مشخصات نشر: تهران: ققنوس، ۱۳۹۱.

مشخصات ظاهری: ۲۸۰ ص.: جدول.

شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۳۱۱-۹۹۴-۲

وضعیت فهرست‌نویسی: فیا

یادداشت: عنوان اصلی: Explaining postmodernism: skepticism and socialism from rousseau to foucault.

یادداشت: کتابنامه: ص. ۲۶۱ - ۲۷۵؛ همچنین به صورت زیرنویس.

یادداشت: نمایه

موضوع: فراتجدد

موضوع: فراتجدد - جنبه‌های سیاسی

موضوع: سوسیالیسم - تاریخ

موضوع: شک‌گرایی - تاریخ

موضوع: عقل - تاریخ

موضوع: زندگی فرهنگی - تاریخ - قرن ۲۰ م.

موضوع: آموزش عالی - جنبه‌های سیاسی

شناسه افزوده: پورسفیر، حسن، ۱۳۶۰ -، مترجم

رده‌بندی کنگره: ۱۳۹۱ ت ۲۹/۲ B۸۳۱

رده‌بندی دیویی: ۱۴۹/۹۷

شماره کتاب‌شناسی ملی: ۲۸۰۹۴۸۶

تبیین پست مدرنیسم

شک‌گرایی و سوسیالیسم از روسو تا فوکو

استیون آر. سی. هیکس

ترجمه حسن پورسفیر

این کتاب ترجمه‌ای است از:
Explaining Postmodernism
Skepticism and Socialism
from Rousseau to Foucault
Stephen R. C. Hicks
Scholargy Publishing, 2004

انتشارات ققنوس

تهران، خیابان انقلاب، خیابان شهدای ژاندارمری،

شماره ۱۰۷، تلفن ۴۰ ۸۶ ۴۰ ۶۶

استیون آر. سی. هیکس

تیسین پست مدرنیسم

شک‌گرایی و سوسیالیسم از روسو تا فوکو

ترجمه حسن پورسفیر

چاپ اول

۱۱۰۰ نسخه

زمستان ۱۳۹۱

چاپ شمشاد

حق چاپ محفوظ است

شابک: ۹۷۸ - ۹۶۴ - ۳۱۱ - ۹۹۴ - ۲

ISBN: 978 - 964 - 311 - 994 - 2

www.qoqnoos.ir

Printed in Iran

۱۱۰۰۰ تومان

فهرست

۱۳.....	۱. پست مدرنیسم چیست؟
۱۳.....	پیشگامان پست مدرن
۱۸.....	مدرن و پست مدرن
۲۰.....	مدرنیسم و روشنگری
۲۷.....	پست مدرنیسم علیه روشنگری
۲۹.....	مضامین دانشگاهی پست مدرن
۳۲.....	مضامین فرهنگی پست مدرن
۳۴.....	چرا پست مدرنیسم؟
۳۹.....	۲. حمله ضد روشنگری به خرد
۳۹.....	خرد روشنگری، لیبرالیسم و علم
۴۰.....	سرآغازهای ضد روشنگری
۴۴.....	نتیجه گیری شک گرایانه کانت
۴۶.....	مسائل کانت از خاستگاه تجربه گرایی و خردگرایی
۵۰.....	استدلال اصلی کانت

پست مدرنیسم چیست؟

پیشگامان پست مدرن

بر طبق بسیاری از ارزیابی ها، وارد دوران فکری تازه ای شده ایم. اکنون در دوران پست مدرن هستیم. روشنفکران برجسته ای به ما می گویند که مدرنیسم مرده است، و دورانی انقلابی پیش روی ماست - دورانی که از ساختارهای ظالمانه گذشته آزاد شده است، اما در عین حال نگران انتظاراتش از آینده است. حتی مخالفان پست مدرنیسم، که عرصه روشنفکری را بررسی می کنند و از آنچه می بینند ناخشنودند، سرفصل تازه ای را تشخیص می دهند. در جهان روشنفکری، نوعی تغییر موضع به وجود آمده است.

اکنون نام های پیشگامان پست مدرن آشنا هستند: میشل فوکو، ژاک دریدا، ژان فرانسوا لیوتار و ریچارد رورتی. این اشخاص استراتژیست های برجسته در میان پیشگامان پست مدرن هستند. آن ها سمت و سوی حرکت را مشخص می کنند و ابزارهای مؤثرتری در اختیار این جریان می گذارند.

اسم‌های آشنا و اغلب بدن‌نامی در جمع این پیشگامانند: استنلی فیش^۱ و فرانک لنتریشیا^۲ در نقد ادبی و حقوقی، کاترین مک‌کینون^۳ و آندریا دورکین^۴ در نقد حقوقی فمینیستی، ژاک لکان در روانکاوی، رابرت ونتوری^۵ و آندریاس هویسن^۶ در نقد معماری، و لوس ایریگاری^۷ در نقد علم.

اعضای این گروه نخبه جهت و ضرباهنگ جهان فکری پست مدرن را تعیین می‌کنند.

میشل فوکو اهداف اصلی را مشخص کرده است: «تمامی تحلیل‌های من علیه ایده ضرورت‌های جهانشمول در وجود انسان است.»^۸ چنین ضرورت‌هایی را باید به عنوان بقایای گذشته دور انداخت: «سخن گفتن به نام - یا علیه - خرد، حقیقت یا دانش بی معناست.»^۹

ریچارد رورتی، که این مضمون را بسط داده است، در تبیین آن می‌گوید این مضمون نمی‌گوید که پست مدرنیسم درست است یا معرفتی عرضه می‌کند. چنین ادعاهایی خود را نقض می‌کنند؛ از این رو، پست مدرنیست‌ها باید از زبان «کنایی» استفاده کنند.

مشکلی که فیلسوفی همانند من که با این پیشنهاد [پیشنهادی نظیر آنچه فوکو می‌گوید] همدلی دارد - فیلسوفی که خودش را حامی شاعر می‌داند نه فیزیکدان - با آن مواجه می‌شود اجتناب از این دلالت است که این پیشنهاد به چیزی درست راه می‌برد و نوع فلسفه من با چیزها آن‌گونه که در واقعیت هستند مطابقت دارد. چرا که این سخن گفتن از مطابقت، درست همان ایده‌ای را باز می‌گرداند که فیلسوفی از سنخ من می‌خواهد از شر آن خلاص بشود، یعنی این ایده که جهان یا خویشتن ماهیتی ذاتی دارد.^{۱۰}

1. Stanley Fish

2. Frank Lentricchia

3. Catharine MacKinnon

4. Andrea Dworkin

5. Robert Venturi

6. Andreas Huyssen

7. Luce Irigaray

8. Foucault 1988, 11.

9. Foucault, in May 1993, 2.

10. Rorty 1989, 7-8.

نمودار ۱.۱: تعریف پیشامدرنیسم و مدرنیسم

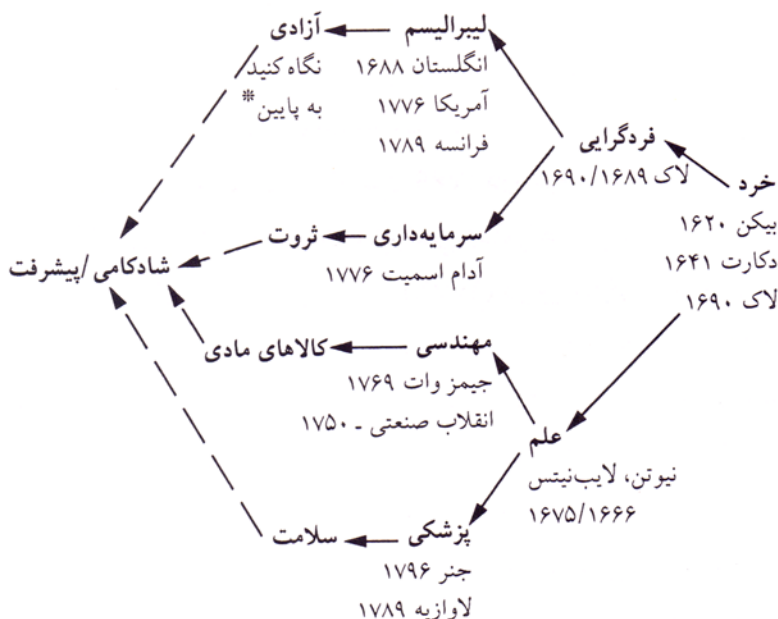
مدرنیسم	پیشامدرنیسم	متافیزیک
واقع‌گرایی: طبیعت‌گرایی	واقع‌گرایی: فراطبیعت‌گرایی	
عینیت‌گرایی: تجربه و خرد	عرفان و/یا ایمان	شناخت‌شناسی
لوح سفید و خودمختاری	گناه اولیه؛ تسلیم به خواست خدا	طبیعت انسان
فردگرایی	جمع‌گرایی: دگرخواهی	اخلاق
سرمایه‌داری لیبرالی	فئودالیسم	سیاست و اقتصاد
روشنگری؛ علوم، تجارت و حوزه‌های تکنیکی قرن بیستم	قرون وسطی	کی و کجا

فلسفه مدرن در روشنگری به کمال رسید. فیلولوزوف‌های^۱ روشنگری کاملاً به درستی خودشان را رادیکال می‌دانستند. جهان‌بینی قرون وسطایی پیشامدرن و جهان‌بینی روشنگری مدرن آرای منسجم، جامع – و کاملاً متضادی – در مورد واقعیت و جایگاه انسان‌ها در آن داشتند. عقاید قرون وسطایی به مدت هزار سال، تقریباً از سال ۴۰۰ تا ۱۴۰۰ میلادی، در غرب حاکم بودند. در دوره‌گذاری که یک قرن طول کشید، متفکران نوزایی، با نوعی کمک گرفتن ناخواسته از شخصیت‌های عمده

→ است. مسیحیت آگوستینی مرکز ثقل فکری پیشامدرنیسم بود. در اواخر قرون وسطی، تومیس (Thomism) [الهیات و فلسفه توماس آکوئیناس و پیروان وی. – م] کوششی بود برای آشتی دادن مسیحیت با فلسفه طبیعت‌گرایانه ارسطویی. بر این اساس، فلسفه تومستی بر نهاد پیشامدرن را سست کرد و به گشوده شدن در به روی نوزایی و مدرنیته کمک کرد. در مورد کاربرد «مدرنیسم» در این جا، و نیز در مورد پیوند مشابهی میان خرد، فردگرایی، لیبرالیسم، سرمایه‌داری و پیشرفت به عنوان اجزای سازنده مرکز پروژه مدرن بنگرید به White, 1991, 23.

۱. philosophes: نامی که بر متفکران فرانسوی عصر روشنگری اطلاق می‌شود. – م.

نمودار ۲.۱: ینش روشنگری

۴۲۷ دلار در سال ۱۸۰۰، ۴۹۸ دلار در سال ۱۸۳۰، و سپس با جهشی بزرگ به ۸۰۴ دلار در سال ۱۸۶۰ نشان می‌دهد.^۱

اعمال نظام‌مند علم برای تولید مادی به مهندسی و تکنولوژی می‌انجامد. فرهنگ تازه خردورزی، تجربه‌کردن، کارآفرینی و مبادله آزاد

۱. ۱۷۶۴ بکاریا (Beccaria)، در باب جرایم و مجازات

دهه ۱۷۸۰: آخرین ساحره‌هایی که به طور قانونی در اروپا سوزانیده شدند

۱۷۸۴: انجمن آمریکایی الغای برده‌داری

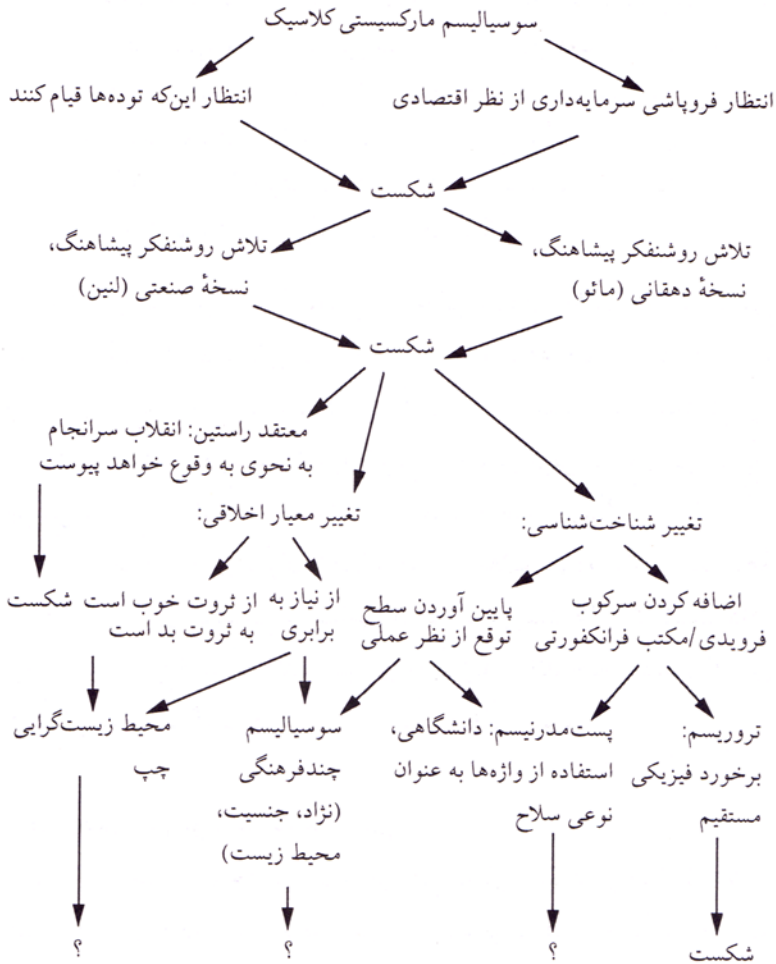
۱۷۸۷: انجمن بریتانیایی الغای تجارت برده

۱۷۸۸: انجمن فرانسوی دوستان سیاهان

۱۷۹۲: وولستنکرافت، استیفای حقوق زنان

۱. محاسبه‌شده بر حسب ارزش دلار آمریکا در سال ۱۹۷۰؛ Nardinelli, 1993.

نمودار ۶.۵: تحول راهبردهای سوسیالیستی (یا: از مارکس تا نورو سویی ها)

این پرسش مطرح شد که گام بعدی سوسیالیسم چیست. در سال ۱۹۷۴ از هربرت مارکوزه پرسیده شد که آیا به نظر وی چپ نو به تاریخ پیوسته است. مارکوزه پاسخ داد: «گمان نمی کنم که چپ نو مرده باشد. چپ نو در دانشگاه ها احیا خواهد شد.»

استیون هیکس فیلسوف سرچشمه‌های پست‌مدرنیسم را از آرای ژان ژاک روسو و امانوئل کانت تا تحول این اندیشه‌ها در آرای اندیشمندانی نظیر میشل فوکو و ریچارد رورتی دنبال می‌کند و توضیح‌گیری عرضه می‌کند که چرا پست‌مدرنیسم جدی‌ترین جنبش روشنفکری اواخر قرن بیستم بوده است.

چرا استدلال‌های شکاکانه و نسبی‌گرایانه چنین قدرتی در جهان روشنفکری دارند؟ چرا آن‌ها در علوم انسانی چنین قدرتی دارند و نه در علوم طبیعی؟ چرا بخش مهمی از جناح چپ سیاسی — همان چپی که از دیروز مدافع خرد، علم، برابری برای همه، و خوش‌بینی بود — اکنون به مضامین ضد خرد، ضد علم، معیارهای دوگانه و بدبینی روی آورده است؟

تبیین پست‌مدرنیسم تاریخ روشنفکری است با گرایشی جدلی که نگاه تازه‌ای به بحث‌هایی می‌اندازد که زیربنای جدال بر سر امور به لحاظ سیاسی درست، تکتیر فرهنگی و آینده دموکراسی لیبرال هستند.

